

A Kúria a Fekete Tünde ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Farkas László ügyvéd által képviselt alperes ellen munkaviszony megszüntetés jogellenességének megállapítása, valamint kártérítés megfizetése iránt a Szekszárdi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál 3.M.364/2012. szám alatt megindított és másodfokon a Szekszárdi Törvényszék 10.Mf.20.040/2013/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2015. január 21. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t

A Kúria a Szekszárdi Törvényszék 10.Mf.20.040/2013/4. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érinti. Azon rendelkezését, amellyel az azonnali hatályú felmondás jogellenességét állapította meg - a perköltségre és az alperes illetékfizetésre kötelező részével együtt - hatályon kívül helyezi, és ebben a körben a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 7.000 (hétezer) forint másodfokú részperköltséget. Megállapítja, hogy a 279.000 (kettőszázhetvenkilencezer) forint kártérítés tekintetében a felperes a másodfokú eljárásban teljes mértékben pervesztés lett. E vonatkozásban a pártfogó ügyvéd másodfokon felmerült díját és a fellebbezési részilletéket az állam viseli.

A felek felülvizsgálati eljárási részköltségét fejenként 10.000 (tízezer) forintban, a felülvizsgálati eljárás illetékét 101.600 (egyszázegyezer-hatszáz) forintban állapítja meg.

I n d o k o l á s

A felperes 2012. május 14-étől állt az alperes alkalmazásában gépkocsivezetőként.

A 2012. október 14-én megkezdett fuvarfeladat során nagy értékű rakományt, H. gumiabroncsokat szállított A-ba. 2012. október 15-én a T.-nél lévő benzinkúton vette ki az éjszakai pihenőidejét oly módon, hogy a parkoló szélén, egy erdősáv mellett állította le a járművét. A hely kiválasztásánál figyelmen kívül hagyta az alperes ügyvezetőjének utasítását arra vonatkozóan, hogy ezt a benzinkutat csak rövidebb pihenők során vegyék igénybe, hosszabb, éjszakai megállóknál az ellentétes oldalon lévő, biztonságosabb 1. benzinkútnál várakozzanak. A felperes 2012. október 16-án arról értesítette az alperest, hogy az áru egy részét ellopták, és további eligazítást kért. A fuvarfeladat teljesítését követően a felperes 2012. október 20-án, szombaton érkezett M.-re, az ezt követő hétfői napon pedig az alperes az esettel összefüggésben meghallgatta.

A munkáltató 2012. november 6-án kelt intézkedésével a felperes munkaviszonyát azonnali hatályú felmondással megszüntette. Ennek

indokolása szerint a felperes a 2012. október 14-én megkezdett fuvarfeladat teljesítése során a vezetett gépjárműtípusra vonatkozóan M.-n 0-22 óráig bevezetett közlekedési tilalom ellenére haladt, amellyel szándékos, jogellenes magatartást tanúsított. Ezt követően T.-nél olyan benzinkúton parkolt le, amely nem felelt meg a gépjárművezetői szabályzat több pontjában foglaltaknak, a várakozási hely kiválasztásánál nem törekedett a biztonságra, az áru egy részét ellopták, ezáltal 9.984,42 Euro kár keletkezett. A munkáltató a felperes terhére rótt, hogy a korábbi fuvarfeladatai teljesítése során is az útvonaltervtől eltérve teljesített több fuvart annak ellenére, hogy az útvonalterv betartására határozottan utasították, a kerülőt megtiltották, és a felperes emiatt szóbeli figyelmeztetésben is részesült.

Az alperes 2012. november 12-én kelt fizetési felszólításával 998,44 Euro (279.000 Ft) megfizetésére kötelezte a felperest. Igényét arra alapította, hogy a fuvarfeladat során megszegte a biztonságos helyen történő várakozásra vonatkozó szabályt, súlyos gondatlanságával lehetőséget teremtett a gumiabroncsok ismeretlen elkövetők általi eltulajdonítására.

A felperes a módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a munkaviszonyát, és az ehhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazását igényelte. Kérte továbbá az árulopásból eredő kár megtérítésére kötelező határozat hatályon kívül helyezését, és az alperes perköltségben marasztalását. Hivatkozott arra, hogy az azonnali hatályú felmondás elkészült, az alperes az intézkedés meghozatalakor a rendelkezésre álló tizenöt napos határidőt túllépte tekintettel arra, hogy az árulopás tényét 2012. október 16-án bejelentette, ehhez képest a munkáltató október 31-éig élhetett volna a jogviszony megszüntetés jogával. Utalt arra is, hogy a felmondás indokolása nem valós, mert biztonságos helyen parkolt és kénytelen volt megállni, mivel a vezetési ideje lejárt. A felperes 120.000 forintban terjesztette elő az elmaradt munkabér iránti igényét, továbbá „kilométerpénzt” igényelt az alperestől.

A Szekszárdi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.364/2012/32. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 62.000 forintot, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest perköltség viselésére, és kimondta, hogy az állam által előlegezett illetéket és költséget az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint az árulopás 2012. október 16-án következett be, ennek tényéről a tudomásszerzés azonban nem jelentette azt, hogy az alperes valamennyi körülményről, eseményről tudott, így a tizenöt napos határidő nem az esemény időpontjától kezdődik. A felperes meghallgatására a lopás bekövetkeztétől számított ésszerű határidőn belül, a felperes M.-re érkezését követő első munkanapon sor került. A 2012. évi I. törvény (Mt.) 78. § (2) bekezdésében biztosított tizenöt napos határidő 2012. október 22-ei meghallgatással vette kezdetét, ezért

az megtartottnak tekintendő.

Az Mt. 78. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes a munkáltató utasításával ellentétesen járt el, amikor az éjszakai pihenőidejét a t. benzinkúton vette ki. Itt a gépjárművet a parkoló szélén várakozó jármű mögött állította le egy erdős terület mellett, amely nem volt biztonságos. Ilyen körülmények között az éjszakai, több órás parkolás nem volt megfelelő, a felperes a pihenőt a t. benzinkúton az alperes kifejezett előírása ellenére, és a gépjárművezetői szabályzatnak a biztonságos várakozásra vonatkozó előírásait megszegve vette igénybe.

A felperes nagy értékű árut szállított, a biztonságos helyen történő várakozás kiemelt jelentőségű volt. A felperes munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét szegte meg, tisztában kellett lennie azzal, hogy az éjszakai várakozás ezen a benzinkúton nem megengedett, a parkolás konkrét körülményei (a kút mögött, attól távolabb, egy erdős terület közelében) ugyancsak nem volt biztonságos.

Az Mt. 180. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel a bíróság kifejtette, hogy a felperes megőrzési felelőssége objektív, mentesülése abban az esetben következhet be, ha bizonyítja, hogy a hiány az ő részéről elháríthatatlan volt, annak megakadályozása a technika adott szintje mellett nem lehetséges, vagy az adott esetben nem volt végbe vihető. A felperes akkor hivatkozhatott volna alappal a lopásnak, a hiány okának elháríthatatlanságára, ha az éjszakai pihenőidejét a munkáltató előírásának megfelelő, illetve a biztonságos parkolásra vonatkozó előírások betartásával tölti.

A bíróság 62.000 forintban találta megállapíthatónak a felperes október havi „kilométerpénzét”, amelyet az alperes bizonyítottnak nem fizetett meg.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Szekszárdi Törvényszék 10.Mf.20.040/2013/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét részben megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperes 2012. november 6-án kelt azonnali hatályú felmondása jogellenes. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 262.237 forintot, a felperes terhére megállapított perköltség összegét pedig 70.000 forintra leszállította. Megállapította, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének díja fele-fele arányban esik a felek terhére. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az államnak eljárásai illetéket. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Az ítélet szerint a felperes az alperes részére köteles fellebbezési részperköltséget viselni, a pártfogó ügyvéd díja a fellebbezési eljárásban fele-fele arányban esik a felek terhére. Az alperes köteles megfizetni az adóhatóság felhívására a feljegyzett fellebbezési illetéket is.

A másodfokú bíróság előjáróban rögzítette, hogy a 62.000 forint megfizetésre vonatkozó ítéleti döntést a felek nem támadták, így az a másodfokú eljárásban nem volt vizsgálható.

Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte elsődlegesen a felmondás kiadására rendelkezésre álló törvényi határidő megtartottságát. Az Mt. 78. § (2) bekezdése szerinti tizenöt napos - ügynevezett szubjektív - határidő kezdő időpontja az alperes számára 2012. október 16. volt. A felperes ezen a napon jelentette az alperes felé az árulopás tényét, feltárva az azzal kapcsolatos körülményeket is. Az alperes által sem vitatottan az október 22-ei meghallgatást megelőzően a munkáltató rendelkezésére álltak azok a GPS és SMS adatok, amelyek a felperesnek az október 14-én kezdődő a. fuvarfeladata teljesítésével kapcsolatosak voltak. Az október 22-én készült meghallgatási jegyzőkönyvből kitűnően a munkáltató a felperes meghallgatásából nem jutott olyan újabb információkhoz, amelyek a felmondás indokainak tisztázásához szükségesek lettek volna egyik felmondási okkal kapcsolatban sem.

A munkáltató 2012. október 22-ét megelőzően mindazoknak az ismereteknek teljes körűen a birtokában volt, amelyekre a felperessel szemben kiadott azonnali hatályú felmondását alapította, így az abban felrótt kötelezettségszegések tényéről, a vétkesség súlyáról és a kötelezettségszegés mértékére vonatkozó törvényi feltételek meglétéről tudott.

A kialakult bírói gyakorlat egységes abban a tekintetben, hogy a munkáltatói intézkedés jogellenességet eredményező elkészettsége szükségtelenné teszi annak érdemi vizsgálatát. Ezért azzal a másodfokú bíróság nem foglalkozott.

A felperes a módosított keresetében a felmondási időre járó távolléti díj megfizetésére kérte kötelezni az alperest, a fellebbezésében is ezt tartotta fenn, ezért 262.237 forint megfizetésére kötelezte a bíróság az alperest.

Az elsőfokú ítélet helytállóan utalt a felperes munkaviszonyára vonatkozó okiratokkal igazoltan az Mt. 180. § irányadó voltára, amely szerint a felperest megőrzési felelősség terhelte a káreseménnyel érintett áru tekintetében, mentesülését csak részéről elháríthatatlan ok bizonyítása eredményezte volna.

Az alperes felülvizsgálati kérelme a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére, és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult a felperes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségeinek megfizetésére kötelezésével.

A felülvizsgálati érvelés szerint a másodfokú bíróság tévedett az ügynevezett szubjektív határidő kezdő időpontját illetően, amikor azt 2012. október 16-ában, a lopás bekövetkezésének napjában határozta meg. Kétségtelen, hogy az alperes rendelkezésére álltak a felperes és a munkáltató által váltott SMS-ek, valamint a felperes útját rögzítő GPS adatok. Ezekből azonban nem lehetett egyértelműen következtetni a felperes vétkességére. Egyetlen SMS-t küldött, amelyben azt közölte, hogy a gumik egy részét ellopták, és azt tudakolta, hogy a továbbiakban mit csináljon. A GPS adatokból a káresemény helyszínére vonatkozó adatok nem állapíthatók meg, csak a gépkocsi útvonala kísérelhető figyelemmel. 2012. október 16-án sem a kár nagyságát, a káresemény bekövetkezésének körülményeit, sem

okát nem lehetett tudni, de arra sem volt magyarázat, hogy a felperes miért választotta a kamionosok számára nem javasolt helyet az éjszakai pihenésre. A mobiltelefonnal készült felvételek is csak október 20-án kerültek az alperes birtokába.

Az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az árulopás ugyan 2012. október 16-án bekövetkezett, ennek tényéről való tudomásszerzés azonban nem jelentette azt, hogy az alperes az eset körülményeiről, a felperes magatartásának részleteiről is tudomást szerzett volna [Mt. 78. § (2) bekezdés].

Elengedhetetlenül szükséges volt annak tisztázása, hogy a felperes milyen okból töltötte az éjszakát a cég gépkocsivezetői számára egyébként nem biztonságos, ezért nem ajánlott benzinkútnál. Az elsőfokú ítélet is helyesen utalt arra, hogy a felperes nagy értékű árut szállított, a biztonságos helyen történő várakozásnak pedig kiemelt jelentősége volt.

Az Mt. 6. §-ának (2) és (3) bekezdésére is figyelemmel a munkáltatóval szemben minimális elvárás, hogy egy olyan súlyos intézkedés előtt, mint az azonnali hatályú felmondás - nem teljesen tisztázott tényállás esetén - a munkavállalót meghallgassa.

A felmondás megalapozottsága körében az elsőfokú bíróság minden lényeges körülményre kiterjedő, széleskörű és alapos bizonyítási eljárást folytatott le, és megalapozottan jutott arra az álláspontra, hogy a felperes nem a tőle elvárható gondossággal járt el. Az út során a gépjárművezetői szabályzat több lényeges intézkedését súlyosan megszegte, ennek következtében az azonnali hatályú felmondás megalapozott volt.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet „helybenhagyására” irányult.

Az ellenkérelem szerint a joggyakorlat alapján a tudomásszerzés időpontja az, amikor a munkáltató a munkavállaló felelőssége súlyának megítélése szempontjából lényeges ismeretek birtokába jut. Az október 22-ei meghallgatáson semmilyen többletinformáció nem jutott az alperes tudomására.

A felmondás indokolásában is a munkáltató csak olyan adatokat tüntetett fel, amelyek már október 16-án is a tudomására jutottak. A meghallgatásnak abból a szempontból lenne jelentősége, ha az azon szerzett információk alapján jutott arra az elhatározásra az alperes, hogy mégsem él az azonnali hatályú felmondás lehetőségével.

A meghallgatási jegyzőkönyvben nem szerepel, azonban az alperes mégis tudott arról, hogy a felperes például S.-en átfordult a baloldalon lévő nagy parkolóba, továbbá M.-n az A. kútnál és a p. benzinkútnál állt meg. Ebből pedig az a következtetés vonható le, hogy a munkáltató minden lényeges adatot ismert már a meghallgatáskor is.

A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében hivatkozott a BH.2000.76. számú eseti döntésre, amely szerint a tudomásszerzés napjaként azt a napot lehet figyelembe venni, amikor olyan többletinformációkhoz jut a munkáltató, amely hozzájárul a

munkaviszony megszüntetését megalapozó szabálytalanság feltárásához, a bizonyításhoz.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

A Pp. 275. § (2) bekezdés értelmében a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. Így a másodfokú bíróság kártérítés fizetésére kötelező ítéleti rendelkezése felülvizsgálati kérelem hiányában nem volt értékelendő.

A 2012. évi I. törvény (Mt.) 78. §-ának (2) bekezdése alapján az azonnali hatályú felmondás jogát az ennek alapjául szolgáló okról való tudomásszerzéstől számított tizenöt napon, legfeljebb azonban az ok bekövetkeztétől számított egy éven belül, bűncselekmény elkövetése esetén a büntethetőség elévüléséig lehet gyakorolni.

A következetes ítélkezési gyakorlat szerint a szubjektív jelleg azt jelenti, hogy az azonnali hatályú felmondás okáról történő tudomásszerzéssel nyílik az meg. Ezzel került ugyanis a munkáltató vagy a munkavállaló azoknak az ismereteknek a teljeskörű birtokába, amelyek alapján az azonnali hatályú felmondás gyakorolhatóságáról állást tud foglalni. Ez nemcsak a kötelezettségszegés tényének, a vétkesség súlyának és a kötelezettségszegés mértékének ismeretét, hanem az objektív határidő vizsgálatát is jelenti. Alapos gyanú nem elegendő az azonnali hatályú felmondáshoz (Mfv.I.10.254/1997.).

A szubjektív határidő a tények ismeretén túl a jogellenesség, a vétkesség, a kötelezettségszegés mértéke, és annak jelentősége felismerését is feltételezi (EH.246., MD.II.201., BH.2000.66.).

A fentiekből következően az volt a jelen esetben megállapítható, hogy a felperes 2012. október 16-án értesítette az alperest a bekövetkezett árulopásról, a konkrét tények megismerésére azonban az alperesnek akkor nyílt lehetősége, amikor a felperest 2012. október 22-én (a hazaérkezését követő első munkanapon) részletesen meghallgatta a parkolás körülményeiről, a káresemény bekövetkezéséről, mind pedig a felperes magatartásáról. A tények részletes megismerése az alperestől elvárható volt, így az elsőfokú bíróság állapította meg helytállóan, hogy a munkáltató ezen időponthoz képest a tizenöt napos szubjektív határidő betartásával hozta meg az intézkedését, az nem volt elkésettnek tekintendő.

A másodfokú bíróság elfoglalt jogi álláspontja miatt az azonnali hatályú felmondásban írtakat a fellebbezésben foglaltak alapulvételével érdemben nem vizsgálta, ezért azt a megismételt eljárásban kell megtennie, és ennek eredményeként kell határozatát meghoznia (Pp. 206. §).

A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítélet nem támadott részét nem érintette, egyebekben hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján.

A Kúria a másodfokú eljárásban jogerőre emelkedett rendelkezés tekintetében döntött a rész költségről, illetve részilletékről. A felülvizsgálati eljárásban felmerült költséget és illetéket csupán megállapította a Pp. 275. §-ának (5) bekezdése alapján azzal, hogy

ezek viseléséről az új határozatot hozó bíróság dönt. Miután a felperest a másodfokú eljárásban pártfogó ügyvéd képviselte, ezért megállapította, hogy a pártfogó ügyvédjének másodfokú díját a jogerőre emelkedett rendelkezés vonatkozásában az állam viseli a Pp. 87. § (2) bekezdésére tekintettel.

A felperes munkavállalói költségkedvezményére figyelemmel a jogerőre emelkedett rész tekintetében a fellebbezési illeték az állam terhén marad [72/2009. (XII.22.) IRM rendelet 1. §].

Budapest, 2015. január 21.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

Nné

tisztviselő